

raadsvoorstel

portefeuillehouder G. Veninga
opgesteld door Ruimtelijke Ontwikkeling & Grondbedrijf
Registratienummer 13.23576
collegebesluit
vergaderdatum raad 12 december 2013
jaar/nummer 2013-121

onderwerp Vaststellen geurgebiedsvisie en geurverordening Nieuwkoop

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. in te stemmen met de inhoudelijke beantwoording van de binnengekomen reacties;
2. in te stemmen met de wijzigingen ten opzichte van de concept geurgebiedsvisie en geurverordening.
3. de geurgebiedsvisie en geurverordening vast te stellen met inbegrip van de verwerking van de voorgestelde wijzigingen;

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Sloopers
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

Toelichting

Probleemstelling

De structuurvisie Nieuwkoop 2040 geeft de ontwikkelingsrichting die gemeente Nieuwkoop voor haar ruimtelijk beleid heeft uitgezet. De gemeente wil hiermee haar karakteristieke identiteit behouden. Als Groene Hartgemeente is een groot gedeelte van het grondgebied in gebruik als agrarisch productielandschap. De melkrundveehouderij vormt van oudsher de ruggengraat van de weidegebonden veehouderij in het buitengebied. De agrarische sector is een belangrijke economische sector en bovendien de drager van het landschap. Daarom wil Nieuwkoop de agrarische sector de mogelijkheid bieden om zich te blijven ontwikkelen.

De dertien woonkernen in Nieuwkoop vormen de pijlers van de gemeente. De kernen verschillen sterk qua omvang en voorzieningenniveau. Om de dorpen vitaal te houden zullen deze zich moeten ontwikkelen. Hierdoor kunnen aan de randen van de kernen knelpunten tussen agrarische activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen.

Inleiding

Voor stank, veroorzaakt door de agrarische sector, heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie apart beleid ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv), die sinds 1 januari 2007 geldt.

Het agrarisch geurhinderbeleid kan leiden tot knelpunten bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en kan ongewenste effecten hebben. De Wet geurhinder en veehouderij voorziet in de mogelijkheid om met een gemeentelijke verordening af te wijken van de waarden of afstanden die in de Wet geurhinder en veehouderij zijn opgenomen. In zo'n verordening kan de gemeenteraad voor (delen van) het grondgebied een andere waarde of een andere afstand vastleggen.

Kader / Eerdere besluiten

Gemeente Nieuwkoop heeft in 2008 het voornemen uitgesproken om gebruik te maken van deze mogelijkheid en heeft adviesbureau De Roever opdracht gegeven tot een quick-scan, om de situatie in kaart te brengen. In verband met de fasering van de ruimtelijke plannen is er in gemeente Nieuwkoop voor gekozen om eerst voor het gebied rond de kern Langeraar een geurverordening op te stellen. Voorliggende geurgebiedsvisie en geurverordening geldt voor de gehele gemeente Nieuwkoop en vervangt hiermee de geurgebiedsvisie en geurverordening Langeraar.

De gemeenteraad heeft op donderdag 29 maart 2012 de geurgebiedsvisie en geurverordening Langeraar vastgesteld. Deze verordening is als pilot beschouwd voor de verdere ontwikkeling van het geurbeleid van Nieuwkoop.

Op 13 augustus 2013 heeft het college ingestemd met het vrijgeven van het concept van de geurgebiedsvisie en –verordening gemeente Nieuwkoop.

Beoogd effect

Met de geurgebiedsvisie wordt een goede balans beoogd tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij enerzijds en het behoud van een goed woon- en leefklimaat anderzijds.

Voorgestelde besluiten / Argumenten:

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. *in te stemmen met de inhoudelijke beantwoording van de binnengekomen reacties;*
De geurgebiedsvisie en geurverordening hebben ter visie gelegen van donderdag 12 september t/m 9 oktober 2013. Binnen deze periode zijn zes reacties binnengekomen, waarvan één pro forma. Hoewel de gekozen procedure geen procedure is zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, en het daarmee niet mogelijk is om een pro forma zienswijze in te dienen, is de indiener in de gelegenheid gesteld om zijn pro forma reactie aan te vullen op uiterlijk vrijdag 18 oktober 2013. Indiener heeft, na telefonisch overleg, geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zijn pro forma reactie aan te vullen.

Drie reacties zijn afkomstig van inwoners uit Langeraar, één reactie is namens de bewoners van de Hoogerheidestraat (naast het woningbouwproject Ter Aar West) en van één reactie (geschreven door een adviseur) is niet bekend namens wie de reactie is ingediend. De zesde reactie is een pro forma reactie, zonder inhoudelijke reactie, en wordt hier verder niet behandeld.

De reacties uit Langeraar gaan veelal in op de kippenstallen aan de Langeraarseweg 194a. Daarnaast worden vragen gesteld over het verband tussen geur en gezondheid. Hier wordt nader op ingegaan bij kanttekeningen.

De reactie namens de bewoners van de Hoogerheidestraat gaan met name in op de relatie tussen de geurgebiedsvisie en het nieuwbouwproject Ter Aar West.

In de laatste reactie (onbekend namens wie de reactie is ingediend) wordt een aantal inhoudelijke vragen gesteld over de geurgebiedsvisie.

Er zijn n.a.v. de binnengekomen reacties geen wijzigingen in de geurverordening en twee wijzigingen in de geurgebiedsvisie :

- *Noordse Buurt:* in de concept geurgebiedsvisie was aangegeven dat de Noordse Buurt getransformeerd wordt naar natuurgebied. Dit is met de heroriëntatie in 2012 gewijzigd. De tekst onder paragraaf 5.1 is hierop aangepast.
- *Onderbouwing Ringdijk 14, Ter Aar:* indieners stellen dat het in de concept geurgebiedsvisie onduidelijk is of er ter plaatse van de beoogde woningbouw in Ter Aar West een aanvaardbaar woon- en leefklimaat heerst. In de geurgebiedsvisie is onderbouwd waarom de gemeente van mening is dat hier sprake is een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

2. *in te stemmen met de wijzigingen ten opzichte van de concept geurgebiedsvisie en geurverordening;*

De wijzigingen hebben met name betrekking op technische zaken, deze tasten de essentie van de geurvisie en -verordening niet aan. Een overzicht van wijzigingen ten opzichte van de conceptstukken is in bijlage 2 toegevoegd.

3. *de geurgebiedsvisie en geurverordening vast te stellen met inbegrip van de verwerking van de voorgestelde wijzigingen.*

Geurbeleid rond de kernen

Het geurbeleid van Nieuwkoop richt zich op de ontwikkeling van de kernen en de ontwikkelingsmogelijkheden van de melkrundveesector. Voor veehouderijen die dicht bij een kern liggen, worden door middel van deze geurverordening de geurafstanden gehalveerd. Dit betekent dat woningbouw aan de randen van de dorpen mogelijk wordt tot een afstand van minimaal 50 meter tot bestaande rundveehouderijen (i.p.v. de wettelijke 100 meter). Deze keuze maakt niet alleen ontwikkelingen in de dorpen mogelijk, ook de veehouders houden zo ontwikkelingsmogelijkheden voor hun bedrijf. Bedrijven die nu nog 'op slot' zitten vanwege het feit dat zij niet aan de norm van 100 meter kunnen voldoen, worden 'van slot gehaald'. Deze bedrijven krijgen er mogelijkheden bij om de bedrijfsvoering uit te breiden (binnen de grenzen van het bestemmingsplan).

Woningen aan de randen van de kernen kunnen door dit beleid misschien wat meer geurhinder ervaren. Voor het wonen in een plattelandsgemeente wordt dit acceptabel geacht.

Geurbeleid buitengebied

Voor veehouderijen in het buitengebied is een andere beleidskeuze gemaakt. Het buitengebied is het productieland van de boer. De geurafstanden worden hier in beginsel niet verkleind.

Op deze regel om de geurafstanden in het buitengebied in beginsel niet te verkleinen, kan een uitzondering worden gemaakt. Als de ontwikkelingsmogelijkheden van een veehouderij worden beperkt door een bestaand geurgevoelig object, kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. In dat geval kan voor een maatwerkoplossing de vaste afstand van 50 meter worden verkleind tot ten minste 25 meter. Bij het verzoek van de veehouder om af te wijken van de vaste geurafstand voor het buitengebied maakt de gemeente een afweging tussen het belang van de veehouder en de bewoner(s) van het buitengebied. Nieuwe ontwikkelingen met gevoelige functies moeten buiten de geurcirkel van 50 meter plaatsvinden.

Verbreiding landbouw

Gemeente Nieuwkoop wil in het buitengebied verbreding van activiteiten in het kader van multifunctionele landbouw mogelijk maken als dit passend is in het gebied.

Belemmeringen vanuit het agrarisch geurhinderbeleid worden zoveel mogelijk beperkt.

Nevenactiviteiten van een agrarisch bedrijf worden niet als een aparte geurgevoelige bestemming beschouwd.

Intensieve veehouderij

De melkrundveehouderij vormt van oudsher de belangrijkste agrarische sector van het Groene Hart. Veel agrarische bedrijven houden in beperkte mate andere dieren. Dit kunnen schapen zijn, maar ook varkens of kippen. De varkens- en pluimveehouderij wordt onder de stalgebonden intensieve veehouderij gerekend. Er is in het Groene Hart voor deze bedrijfstak geen ruimte voor groei. Er zal daarom geen toename van de geurproblematiek van de intensieve veehouderij kunnen optreden. Uit de inventarisatie, die voor deze geurgebiedsvisie is uitgevoerd, komt naar voren dat er op een aantal locaties sprake is van een flinke geurbelasting als gevolg van de intensieve veehouderij. Dit geldt voornamelijk voor het buitengebied, maar ook de lintbebouwing van Korteraar ondervindt een flinke geurbelasting. Een toename van de geurbelasting wordt niet verwacht in verband met de geldende regelgeving voor emissiearme stallen. In de Nieuwkoopse praktijk blijkt dat al dit soort bedrijven al 'op slot' zitten en dat ook na bijstelling van de normen blijven. Bijstellen heeft dus inhoudelijk geen toegevoegde waarde. Het gaat bovendien om een relatief gering aantal bedrijven, waarvan er niet meer bijkomen. Nieuwvestiging van dergelijke bedrijven is al jarenlang (op grond van gemeentelijke en provinciaal beleid) niet meer toegestaan. Er is daarom voorgesteld geen lokaal geurbeleid vast te stellen voor de intensieve veehouderij. Hiervoor blijft de landelijk geldende standaardnormering gelden.

Kanttekeningen:

Gevolgen van het terugbrengen van de afstand.

Gevoelige objecten (zoals woningen) kunnen door de voorgestelde verordening dichterbij op een agrarisch bedrijf gebouwd worden. De verordening beschermt feitelijk het agrarisch bedrijf tegen geurklachten vanuit objecten in de zone tussen 50 en 100 meter. Buiten de 100 meter worden die bedrijven al rechtstreeks door de wet tegen beschermd.

Door de afstand aan de rand van de dorpen terug te brengen naar 50 meter, geeft de gemeente aan dat zij een hogere geurbelasting beschouwt als een 'aanvaardbaar woon- en leefklimaat'. Omdat de dorpsranden aan agrarisch gebied grenzen, vindt de gemeente het, door het vaststellen van de geurverordening, maatschappelijk aanvaard dat je aan de rand van het dorp af en toe dieren ruikt.

Gezondheidsrisico's

Bij het vaststellen van de geurgebiedsvisie en geurverordening Langeraar is er in de gemeenteraad discussie ontstaan over de gevolgen van intensieve veehouderijen op de gezondheid. Hierbij is op 29 maart 2012 een motie ingediend om na te gaan of het zinvol en mogelijk is om de gezondheidsrisico's in de buurt van grootschalige veehouderijen in en om Langeraar in kaart te brengen. In juni 2012 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om het onderzoek door IRAS uit te laten voeren. De resultaten van dit

onderzoek zijn op donderdag 24 oktober 2013 aan u teruggekoppeld. Hiermee is deze motie uitgevoerd.

Gezondheidseffecten hebben geen duidelijke relatie met geur, maar met potentiële ziekteverwekkers zoals influenza, salmonella, MRSA en fijn stof. Op landelijk niveau wordt hier momenteel onderzoek naar gedaan en beleid voor opgesteld.

Onderzoek en beleid gezondheidsrisico's

De Gezondheidsraad heeft aangegeven dat het op dit moment niet mogelijk is om op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. In juni 2013 heeft het kabinet een reactie gegeven op het advies van de Gezondheidsraad. Enkele voornemens van het kabinet uit deze reactie:

- Vanuit het oogpunt van de volksgezondheid worden er beperkingen gesteld aan het aantal dieren in bepaalde gebieden dan wel aan de omvang van stallen in bepaalde gebieden (zonder daarvoor op dit moment een norm te kunnen geven).
- De grenzen aan de groei van de veehouderij moeten regionaal dan wel lokaal bepaald worden op basis van een regionale of lokale afweging.
- Het kabinet zal een wettelijk kader opstellen dat de provincies en gemeenten de mogelijkheid biedt om vanuit het oogpunt van volksgezondheid op drie niveaus grenzen te kunnen stellen: maximeren van de totale omvang van de veehouderij in een bepaald gebied, maximeren van de veehouderij intensiteit in een gebied, of begrenzing van een veehouderijlocatie in een gebied.

De GGD heeft in een advies (juni 2013) aangegeven dat er op dit moment inderdaad geen wettelijk toetsings- en beoordelingskader is voor gezondheidseffecten in relatie tot intensieve veehouderij. Er is weinig wettelijk houvast voor te nemen preventieve maatregelen of te hanteren normen. Ook wetenschappelijk is er weinig houvast voor te nemen preventieve maatregelen of te hanteren normen. De GGD geeft aan dat er meer onderzoek moet bijdragen aan het vergroten van kennis en inzicht in de risico's van wonen in de buurt van veehouderijen.

In juni 2013 heeft de staatssecretaris als reactie op deze uitkomst gesteld dat provincies en gemeenten uit het oogpunt van volksgezondheid in bepaalde gebieden grenzen mogen stellen aan de omvang van de veehouderij en dat zij zal komen met regelgeving. Hiermee volgt zij het advies van de GGD op. Daarnaast lopen de volgende zaken (op landelijk niveau):

- Er wordt een inventarisatie gemaakt van mogelijke maatregelen ter beperking van risico's van veehouderijen voor de volksgezondheid.
- Een door de gezondheidsraad voorgestelde norm voor endotoxinen (celwandresten van bacteriën) wordt toepasbaar gemaakt voor vergunningverlening.
- Er wordt aanvullend onderzoek gedaan naar gezondheidseffecten (onderzoek loopt t/m december 2015).

- Er wordt een pilot uitgevoerd voor een kennisplatform dat provincies en gemeenten ondersteunt op het terrein van veehouderijen en volksgezondheid.

Regelgeving met het oog op volksgezondheid wordt verwerkt in de Wet Dieren. Deze aangepaste wet zal gemeenten een handvat bieden om nieuw beleid op te stellen met betrekking tot gezondheidseffecten in relatie tot intensieve veehouderij.

De wet geurhinder en veehouderij, waar de geurverordening een visie

Bovenstaand heeft geen betrekking op de totstandkoming van de geurverordening (Wet geurhinder en Veehouderij) en de hierin gestelde normen.

Risico's / Beheersmaatregelen

Overleg LTO

De conceptstukken zijn in een eerder stadium besproken met de LTO-Noord afdeling Alphen-Nieuwkoop. Zij kunnen zich vinden in de voorgestelde geurvisie en –verordening. De LTO heeft aangegeven dat er een inventarisatie moet worden gemaakt welke bedrijven in het buitengebied door hun ligging ten opzichte van burgerwoningen in hun ontwikkelingsmogelijkheden beperkt kunnen worden. Omdat de geurvisie- en –verordening vier weken ter visie heeft gelegen, zijn agrariërs in de gelegenheid gesteld om te reageren op het aankomende beleid. Er zijn geen reacties binnengekomen waarin agrariërs aangeven dat zij door het voorgestelde beleid worden beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden.

Financiële / Personele / Juridische consequenties

Financiële consequenties

De omgevingsdienst heeft de geurgebiedsvisie en -verordening opgesteld voor de gemeente. Een gemeentelijke projectgroep heeft de omgevingsdienst hierin begeleid. De kosten worden verdeeld over de betrokken (sleutelproject)grondexploitaties.

Personele consequenties

Zie financiële consequenties.

Juridische consequenties

Vergunningtechnisch is de geurverordening vooral van belang voor de veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij legt rechtstreeks een link naar de Omgevingsvergunning milieu ('milieuvergunning'). Niet voldoen aan de Wgv heeft tot gevolg dat geen 'milieuvergunning' verleend kan worden voor het veranderen of uitbreiden van een bedrijf.

Voor omgevingsvergunningen voor het bouwen van woningen heeft de Wgv een minder rechtstreekse werking. In dergelijke gevallen moet er (bij een vergunning om af te wijken van het bestemmingsplan of bij het opstellen van een bestemmingsplan) sprake zijn van een 'goede ruimtelijke ordening'. De Wgv en het geurbeleid zijn daarin slechts

instrumenten om tot een 'goede ruimtelijke ordening' te komen en die vindt uiteindelijk zijn beslag in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning.

Er zijn geen formele juridische mogelijkheden van beroep bij het vaststellen van de geurgebiedsvisie en de geurverordening.

Communicatie / Participatie

De geurgebiedsvisie en geurverordening zijn in overleg met de LTO en de omgevingsdienst West-Holland opgesteld. Om inwoners (inclusief agrariërs) de gelegenheid te geven te reageren op het komende beleid, hebben de concept stukken vier weken ter visie gelegen. Hierop zijn zes reacties ingediend.

De mensen die een reactie hebben ingestuurd, hebben de concept reactienota en de aangepaste stukken ontvangen nadat het college ermee ingestemd heeft.

Achterliggende stukken die ter inzage liggen

- Geurgebiedsvisie en geurverordening
- Reactienota
- Overzicht van ambtshalve wijzigingen

Advies meningsvormende raad I 28 november 2013

De raad heeft voldoende informatie om een besluit te nemen. Het wordt een discussiestuk in de volgende besluitvormende raadsvergadering op verzoek van PN en D66.